23 ЛЮТАГА — 58 ГОД СЛАЎНАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

У 58-ы раз увесь савецкі народ адзначае вялікую падзею — дзень стварэння Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту. За 58 год Чырвоная Армія прайшла вялікі шлях свайго станаўлення і развіцця. Ужо на франтах грамадзянскай вайны яна паказала сваю сілу і непераможнасць. У сваіх радах яна выхавала выдатных палкаводцаў, якіх ведае ўвесь свет.

Пільна стаялі сыны Савецкай Арміі на ахове мірнага жыцця, вялікіх заваёў сацыялістычнага будаўніцтва. У гадзіну новага выпрабавання—у Вялікую Айчынную вайну — яны зноў пацвердзілі сваю магутнасць і непераможнасць. Многа, вельмі многа байцоў не вярнулася з вайны. Яны аддалі сваё жыццё для таго, каб нам жылося светла і радасна. Мы, сучаснае пакаленне, ніколі не забудзем гэтага, будзем заўсёды ім удзячны.

58-ю гадавіну Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту савецкі народ адзначае ў знамянальны час— напярэдадні XXV з'езда Камуністычнай партыі. Калектыў нашай навучальнай установы, як і ўсе працоўныя, прыкладае шмат намаганняў, каб з гонарам выканаць вялікія задачы, вызначаныя партыяй на дзесятую пяцігодку.

ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 6 (1118) ● Чацвер, 19 лютага 1976 г. ● ● Цана 2 кап. ● Газета выходзіць з 1935 г.

ЛЕПШЫЯ ВЫНІКІ — З'ЕЗДУ

Усхваляваныя, яны сядзяць у гэтай зале. Сёння ў студэнтаў фізічнага факультэта БДУ імя У. І. Леніна свята: яны ўдастоіліся гонару падпісаць Рапарт Ленінскага камсамола XXV з'езду КПСС. Добрасумленнай працай і стараннай вучобай фізфакаўцы дабіліся права называцца лепшым факультэтам універсітэта.

Пераможцаў сацыялістычнага спаборніцтва віншуюць дэкан факультэта І. П. Зяцькоў, сакратар партбюро факультэта П. Я. Салаў, студэнты. Урачыста гучаць словы пажаданняў поспехаў у вучобе, працы, новых адкрыццяў, пошукаў. Задача штодзённага павышэння якасці падрыхтоўкі маладых спецыялістаў павінна быць выканана на выдатна. У поўную меру сіл дапамогу ў гэтым акажуць самі студэнты, аддана працуючы ў новай, дзесятай пяцігодцы — пяцігодцы якасці.

Тэкст Рапарта зачытвае лепшы студэнт фізфака, ленінскі стыпендыят Г. Стэльмах. Усхвалявана гучыць у цішыне яго голас: «...У камсамольцаў няма нічога больш узвышанага і высакароднага, чым служыць справе Леніна... Мы абяцаем зрабіць кожны свой дзень карысным для грамадства...»

Некалькі збянтэжаныя, з радаснымі ўсмешкамі на тварах, падыходзяць хлопцы і дзяўчаты да стала, ставяць пад тэкстам свае асабістыя подпісы. Сакратар камітэта камсамола БДУ А. А. Тозік уручае пераможцам кніжкі «Вучыцца камунізму», знакі ЦК ВЛКСМ «Малады гвардзеец пяцігодкі» і «Ударнік-75». Ён віншуе рабят і жадае ім і надалей трымаць сцяг пераможцаў, вучыцца толькі на «выдатна», самааддана працаваць, каб унесці дастойны ўклад у выкананне дзесятай пяцігодкі. Дэвізам павінны стаць словы: «Ніводнага адстаючага побач!»

Рабяты апраўдаюць давер факультэта, бо інакш ім нельга: на іх раўняюцца ўсе студэнты.

С. ІВАНОВА.

САВЕТ МАЛАДЫХ ВУЧОНЫХ

Пры камітэце камсамола БДУ створаны савет маладых вучоных. Яго мэта — садзейнічаць парткому, рэктарату, камітэту камсамола ў рабоце па камуністычнаму выхаванню навуковай моладзі, у павышэнні ёю навуковай і грамадска-палітычнай актыўнасці, умацаванні сувязей паміж маладымі вучонымі нашай установы, а таксама з маладымі вучонымі іншых ВНУ краіны.

Ва універсітэце саветы маладых вучоных ствараюцца пры камітэтах (бюро) камсамола факультэтаў. Састаў гэтых саветаў зацвярджаецца дэканатам або дырэктарам навуковай установы універсітэта і адпаведным бюро камітэта камсамола на два гады. Гэтыя саветы працуюць пад кіраўніцтвам савета маладых вучоных БДУ.

Савет маладых вучоных мае права праводзіць навуковыя канферэнцыі, семінары, школы па актуальных тэмах, публікаваць матэрыялы гэтых мерапрыемстваў у «Весніку БДУ», рэкамендаваць работы маладых вучоных універсітэта для публікацыі ў навуковых і навукова - папулярных часопісах, у зборніках, а таксама рэкамендаваць лепшыя работы на гарадскія, рэспубліканскія і ўсесаюзныя конкурсы.

Савет маладых вучоных можа рэкамендаваць работы на атрыманне прэміі Ленінскага камсамола ў галіне навукі, тэхнікі і мастацтва, прэміі Акадэміі навук СССР, навукова-тэхнічных таварыстваў і іншых арганізацый; рэкамендаваць маладых вучоных для чытання лекцый па агульных і спецыяльных дысцыплінах у ВНУ краіны.

Савет маладых вучоных абавязаны дапамагаць навуковай моладзі ў павышэнні яе навуковай і грамадска - палітычнай актыўнасці, дапамагчы ў стварэнні першасных арганізацый маладых вучоных універсітэта, зацвярджаць планы іх работы; штогод праводзіць тэматычную або агульную канферэнцыю; шырока інфармаваць грамадскасць аб сваёй рабоце; штогод праводзіць сход актыву савета з удзелам усіх членаў савета і старшынь першасных арганізацый; рэгулярна даваць справаздачу аб сваёй рабоце рэктарату і камітэту ЛКСМБ універсітэта.

У састаў савета маладых вучоных нашай установы ўвайшлі наступныя супрацоўнікі:

Т. М. Пушкарова — старшыня савета, кандыдат хімічных навук;

К. М. Бяляўскі — малодшы навуковы супрацоўнік праблемнай лабараторыі эксперыментальнай біялогіі;

А. Н. Звонак — кандыдат хімічных навук, малодшы навуковы супрацоўнік кафедры ВМЗ;

А. З. Зелянкоў — кандыдат філасофскіх навук, старшы выкладчык кафедры марксісцка - ленінскай філасофіі гуманітарных факультэтаў;

М. М. Кавалёў — кандыдат фізіка - матэматычных навук, дацэнт кафедры матэматычнага забеспячэння АСК;

П. А. Каўрыга — кандыдат геаграфічных навук, асістэнт кафедры фізічнай геаграфіі СССР;

С. В. Конанаў — выкладчык кафедры геаметрыі механіка - матэматычнага факультэта;

С. А. Паваляеў — загадчык сектара НТІ;

А. І. Цітова — кандыдат філалагічных навук, выкладчык кафедры стылістыкі і літаратурнага рэдагавання факультэта журналістыкі;

А. А. Тозік — кандыдат гістарычных навук, сакратар камітэта камсамола БДУ;

Т. І. Шамякіна — кандыдат філалагічных навук, выкладчык кафедры беларускай літаратуры;

Г. А. Шумак — выкладчык кафедры крыміналістыкі юрыдычнага факультэта;

Л. П. Яноўская — старшы інспектар аддзела аспірантуры;

В. І. Мікуловіч — кандыдат тэхнічных навук, старшы навуковы супрацоўнік фізічнага факультэта;

Т. Ф. Даніленка — малодшы навуковы супрацоўнік НДІ ПФП;

Е. І. Новікава — кандыдат гістарычных навук, выкладчык кафедры новай і навейшай гісторыі.

Бюро савета маладых вучоных:

Т. М. Пушкарова — старшыня;

В. І. Мікуловіч — намеснік старшыні па навуковай рабоце;

А. З. Зелянкоў — намеснік старшыні па ідэалагічнай рабоце;

А. А. Тозік — сакратар камітэта камсамола БДУ;

Т. Ф. Даніленка — вучоны сакратар.

У САВЕЦЕ

На апошнім пасяджэнні савета універсітэта, якое адбылося на мінулым тыдні, было абмеркавана пытанне «Аб стане вучэбна-выхаваўчай работы на геаграфічным факультэце і мерах па далейшаму паляпшэнню кантролю за арганізацыяй і ходам вучэбнага працэсу».

З дакладамі па гэтаму пытанню выступілі дэкан геаграфічнага факультэта, прафесар М. Т. Раманоўскі і прарэктар па вучэбнай рабоце, старшыня арганізацыйна - метадычнай камісіі па кантролю за якасцю падрыхтоўкі спецыялістаў, прафесар У. Р. Івашын.

ЗАЦВЕРДЖАНЫ У ВУЧОНЫМ ЗВАННІ

ПРАФЕСАРА:

СВІРЫДАЎ ВАДЗІМ ВАСІЛЬЕВІЧ (кафедра неарганічнай хіміі).

ДАЦЭНТА:

ПЕШЧАНКА АНАТОЛІЙ ДЗМІТРЫЕВІЧ (кафедра радыяцыйнай хіміі і хімічнай тэхналогіі).

СІДЭРКА ВАЛЯНЦІНА МІХАЙЛАЎНА (кафедра хіміі высокамалекулярных злучэнняў).

ДУДЗІНСКІ ЛЯОНЦІЙ СЦЯПАНАВІЧ (кафедра марксісцка - ленінскай філасофіі прыродазнаўчых факультэтаў).

ЕЛСУКОЎ АЛЬБЕРТ МІКАЛАЕВІЧ (кафедра марксісцка-ленінскай філасофіі гуманітарных факультэтаў).

МУЛЯРЧЫК СЦЯПАН РЫГОРАВІЧ (кафедра радыёфізікі і электронікі ЗВЧ).

ПАСЛЯДОВІЧ МІХАІЛ РАМАНАВІЧ (кафедра фізічнай оптыкі).

ЧАРАНКОВА ЛЮДМІЛА ПАЎЛАЎНА (кафедра вышэйшай матэматыкі).

ЛЮЦКО АЛЯКСАНДР МІХАЙЛАВІЧ (кафедра ядзернай фізікі і мірнага выкарыстання атамнай энергіі).

МУРЫНА ЛАРЫСА АЛЯКСАНДРАЎНА (кафедра рускай мовы).

Не будзе перабольшаннем сказаць, што самай вялікай папулярнасцю ў Мінску карыстаецца Дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Хто б ні прыехаў у сталіцу Беларусі, заўсёды стараецца наведаць яго прасторныя светлыя залы.

На сценах здымкі, дакументы — сведкі велічы і непераможнасці нашай слаўнай Чырвонай Арміі. Маўкліва застыла ў кутках баявая тэхніка. Усё тут уражвае, прымушае хвалявацца. Абыякавых няма: і сівыя старыя людзі, якія самі былі ўдзельнікамі баёў, і моладзь, што ведае аб вайне толькі з расказаў, — усе падоўгу затрымліваюцца ля экспанатаў.

Фота М. НЕЧЫПАРЭНКІ.

Матэрыялы, прысвечаныя 58-й гадавіне Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту, чытайце на 2-й старонцы.

ПАРТЫЯЙ МАБІЛІЗАВАНЫ

У КОЖНАГА чалавека ў дзяцінстве ёсць мара. Адзін хацеў бы стаць урачом, другі — лётчыкам, трэці — настаўнікам. А Валерый Даўгарукаў засынаў і бачыў сябе толькі камандзірам Чырвонай Арміі, артылерыстам.

Бацька адобрываў мару сына. А Валера паважаў свайго бацьку, ганарыўся ім. З юначых гадоў далучыўся Сцяпан Андрэевіч Даўгарукаў да рэвалюцыйнага руху. У студзені 1917 года ў Замаскварэцкім раёне горада Масквы ўступіў у РСДРП(б). Заўсёды быў ён на перадавых пазіцыях у барацьбе за справядлівую справу народа.

Скончылася грамадзянская вайна. Партыя накіравала Сцяпана Андрэевіча на адказную работу ў органы кіравання дзяржавай. С. А. Даўгарукаў працаваў з уласцівай яму дзелавітасцю і партыйнай прынцыповасцю бальшавіка-леніна.

...На вучобу ў другое Ленінградскае артылерыйскае ваеннае вучылішча Валерый Даўгарукаў ад'язджаў восенню 1937 года, ужо пасля смерці бацькі.

Абняўшы на развітанне сына, маці Валерыя Соф'я Мікалаеўна, у мінулым першая ў Орску жанчына-бальшавічка, вучыла яго:

— Помні, сынок, наказ бацькі: Даўгарукавы партыяй мабілізаваны да перамогі сусветнай рэвалюцыі.

Хутка праляцелі незабыўныя курсанцкія гады. У 1939 годзе лейтэнант Даўгарукаў быў выпушчаны з вучылішча па першаму разраду і пачаў службу ў артылерыйскім палку. Тут, пад Беластокам, і застала яго Вялікая Айчынная вайна. Першыя гадзіны і дні вайны, цяжкія дарогі адступлення, першая боль ад нашых няўдач на фронце, гібель баявых сяброў. Хіба забудзеш, выкінеш з памяці гэта?!

...У бой артылерыстам прыйшлося ўступіць у вельмі складаных абставінах: матчасцю быў у палку забяспечаны толькі адзін дывізіён. Астатнія чакалі новую тэхніку. А гітлераўцы насядалі з усіх бакоў.

Прыйшлося адыходзіць да Мінска, прарывацца з акружэння ў надзеі злучыцца са сваімі: «Павінны ж нашы затрымацца ля граніцы?»

Але фронт па-ранейшаму адыходзіў на ўсход. Па начах было відаць, як там палала велізарнае зарыва, чулася гарматная кананада.

Аднак дым вогнішчаў рассцілаўся і ў тыле ворага. Гэта з баямі прабіваліся да сваіх трапіўшыя ў акружэнне групы 3-й і 10-й армій.

Аднойчы разведчыкі даставілі двух палонных. Байцы захапілі іх на адным з хутароў, калі тыя весела ганяліся за курамі. Заўважыўшы чырвонаармейцаў, фашысты разгубіліся.

— Рус, палон! — закрычаў адзін.

Другі прабаваў скочыць цераз агароджу, але вымушаны быў спыніцца.

Ад захопленых стала вядома, што дарога на Мінск адрэзана, ды і сам горад у руках гітлераўцаў. Вырашана было прабівацца да Ваўкавыска, дзе, паводле чутак, абараняліся вялікія групы Чырвонай Арміі.

Але там ужо гаспадарылі фашысты. Зноў баі, няспынныя сутычкі з варожымі заслонамі. У пачатку ліпеня астаткі палка прарваліся да горада Дзяржынска. Тут у баі з вялікім варожым заслонам выбухам міны лейтэнант В. Даўгарукаў быў паранены ў абедзве нагі і цяжка кантужаны.

У жніўні камандаванне палка вырашыла перайсці на партызанскія метады барацьбы. Даўгарукаў быў назначаны камандзірам партызанскай групы.

Трывожныя партызанскія будні. Лейтэнант В. Даўгарукаў са сваёю групай удзельнічаў у налётах на фашысцкія гарнізоны, мініраваў шасейныя дарогі, знішчаў лініі сувязі.

«У 1941 годзе гітлераўцы раз'язджалі яшчэ па сваіх тылах без асаблівай асцярогі, — успамінае Валерый Сцяпанавіч. — Пруць, бывала, па шашы на аўтамашынах з уключанымі фарамі. Але трэба было паказаць фашыстам, хто сапраўдныя гаспадары беларускай зямлі. Вось тады партызанскае камандаванне і задумала вялікую дыверсійную аперацыю на шашы Гомель — Чарнігаў. Вырашана было замініраваць дарогу і ўзарваць некалькі мастоў».

Групе лейтэнанта Даўгарукава было загадана замініраваць адзін з участкаў дарогі. Ноччу партызаны падабраліся да шашы. Сачкаўшы, калі паток машын і павозак перарваўся, узрыўнікі замініравалі шашу ў некалькіх месцах і адышлі. У гэтую ж ноч на партызанскіх мінах падарваліся чатыры грузавікі з боепрыпасамі. Паспяхова выканалі баявую задачу і іншыя партызанскія групы.

...А гэта адбылося недалёка ад Гомеля. У адной з вёсак гітлераўцы нарыхтавалі сена і збіраліся вывезці яго для сваіх патрэб. Гэтага нельга было дапусціць. Камандзір выклікаў Даўгарукава.

— Трэба абавязкова сарваць намер фашыстаў, знішчыць усе скірды, — растлумачыў ён баявую задачу. — Людзей падбярыце па свайму угледжанню. І яшчэ ўлічыце, склад ахоўваецца.

У поўнач партызаны, абмінаючы варожыя пасты, незаўважанымі падпаўзлі да складу сена. Вартавыя былі зняты без шуму, і ўначы ў неба ўзнялося полымя вялікага пажару. Стала відна, як днём. Фашысты высыпалі з казармы і, палячы з аўтаматаў, кінуліся да месца пажару. Адстрэльваючыся, партызаны без страт адышлі к лесу.

— Заданне выканана, — дакладваў лейтэнант. — Фашысцкая кавалерыя засталася без сена.

У шматлікіх партызанскіх аперацыях удзельнічаў Валерый Даўгарукаў. Стварыў атрады самаабароны ў вёсках Трубчаўскага, Пачэпскага раёнаў Бранскай зобласці, якія знаходзіліся пад кантролем партызан, граміў з гармат фашысцкі гарнізон у вёсцы Семічкі Трубчаўскага раёна. У жніўні 1942 года ён арганізаваў крушэнне варожага эшалона з жывою сілаю на перагоне Пачэп — Крывы Рог.

У вядомым налёце партызанскай брыгады І. С. Сенчанкава на горад Трубчаўск, у выніку якога быў разгромлены штаб гітлераўскага корпуса, Валерый Сцяпанавіч удзельнічаў ужо ў якасці начальніка штаба партызанскага атрада імя А. Неўскага.

У верасні 1942 года за актыўны ўдзел у стварэнні партызанскіх атрадаў на часова акупіраванай ворагам тэрыторыі, арганізацыю дыверсійнай работы і праяўленую ў баях з нямецка-фашысцкімі захопнікамі мужнасць В. С. Даўгарукаў быў узнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі. Яму было прысвоена воінскае званне «старшы лейтэнант», а затым «капітан».

Хутка Валерый Сцяпанавіч назначаецца намеснікам камандзіра партызанскіх атрадаў Трубчаўскай акругі, начальнікам штаба партызанскай брыгады «Смерць фашысцкім акупантам».

У баявой характарыстыцы на начальніка штаба партызанскай брыгады В. С. Даўгарукава адзначалася тады:

«Партыі Леніна і сацыялістычнай Радзіме аддany беззапаветна. Неаднаразова ўдзельнічаў у баях з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. У перыяд стварэння партызанскіх атрадаў арганізаваў збор узбраення, яго рамонт і аднаўленне. Асабіста адрамантаваў дзве гарматы... Будучы начальнікам штаба брыгады, распрацаваў рад аперацый па разгрому варожых гарнізонаў і асабіста кіраваў імі. У лютым 1943 года ім была распрацавана і праведзена аперацыя па знішчэнню гарнізона ў вёсцы Вярхполле-Гош, у выніку якой гарнізон быў знішчаны і захоплена 11 кулямётаў, 2 мінамёты і шмат іншага ўзбраення. Узята ў палон 78 салдат і афіцэраў ворага...

Умела кіраваў разведкай. Двойчы выводзіў брыгаду з акружэння карнікаў, захаваўшы ў цэласці яе асабісты састаў.

Выконваючы загад начальніка Цэнтральнага штаба партызанскага руху тав. Панамарэнкі, распрацаваў план рэйкавай аперацыі, у выніку якой 22—28 ліпеня 1943 года было ўзарвана 14.366 рэек.

У перыяд наступлення Чырвонай Арміі ўмела планаваў дыверсійную работу па камунікацыях.

У баях смелы і рашучы...».

У верасні 1943 года партызанская брыгада «Смерць фашысцкім акупантам» аб'ядналася з наступаючымі часцямі Чырвонай Арміі. Капітан В. Даўгарукаў быў назначаны камандзірам артылерыйскага дывізіёна. А вайна цацілася на захад.

Умела дзейнічаў капітан В. Даўгарукаў і ва Усходняй Прусіі. Калі ў раёне мястэчка Альт Будупенен гітлераўцы двума пяхотнымі батальёнамі пры падтрымцы 50 танкаў спрабавалі спыніць рух нашых войск, дывізіён капітана В. Даўгарукава масіраванымі агнявымі налётамі разладзіў баявыя парадкі ворага, знішчыўшы пры гэтым 4 танкі. У наступным баі артылерысты сваім трапным агнём забяспечылі контрудар нашых войск і рух наперад.

Ордэн Чырвонага Сцяга быў узнагародай мужнаму афіцэру за гэты бой.

А праз некалькі дзён ён быў цяжка паранены на сваім «НП» асколкам варожага снарада. Доўга змагаўся ў шпіталі са смерцю і перамог яе. Вярнуўся ў полк і яшчэ доўгія гады служыў у радах Савецкіх Узброеных Сіл. І вось ужо больш дваццаці гадоў працуе ў Беларускім ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дзяржаўным універсітэце. Цяпер ён — начальнік вучэбнага аддзела. Неспакойная гэта пасада, адказная. Але Валерый Сцяпанавіч з уласцівай яму дзелавітасцю і невычэрпнай энергіяй умела рашае складаныя пытанні. І яшчэ адна рыса ўласціва камуністу В. С. Даўгарукаву — чалавечнасць і духоўная цеплыня.

І. СОКАЛАЎ.

АЙЧЫНЫ САЛДАТ

Успамінаць аб вайне заўсёды цяжка. Кірыл Конанавіч расказвае і нібыта зноў пераносіцца ў далёкае мінулае, калі ён, тады яшчэ выпускнік гістфака БДУ, скончыўшы курсы камандзіраў танкаў і палітрукоў запасу, з самага пачатку вайны стаў салдатам.

Камандзір танка, а затым камандзір аддзялення разведкі, Кірыл Конанавіч Герман удзельнічаў у бітве пад Масквой, у баях на Курскай дузе. Батарэя, у якой ён знаходзіўся як намеснік палітрука, парторг, адной з першых фарсіравала Днепр.

Вялікую дапамогу на фронце аказвалі сваёй працай агітатары. Яны не толькі вялі ідэалагічную работу, а і самі паказвалі прыклады смеласці і мужнасці ў баі.

У 1943 годзе Кірыл Конанавіч ужо лейтэнант, а таксама і агітатар палка. Тут, у час пастаянных жорсткіх баёў, вельмі спатрэбіліся тыя веды, якія набыў ён ва ўніверсітэце. Кожнае яго выступленне байцы чакалі з нецярплівасцю.

«Быў у нас такі выпадак, — успамінае Кірыл Конанавіч. — Наша батарэя перарэзала дарогу з Кіева на Чарнобыль, але фашысцкае камандаванне і не падазравала аб гэтым. Прытаіўшыся ў кустах, мы чакалі, калі будуць ехаць фашысты. І вось нарэшце паказалася машына. Фашысты былі здзіўлены і збянтэжаны: яны ж спакойна, як гаспадары, ехалі па шашы! У «языкоў», дастаўленых у штаб, аказаліся вельмі важныя дакументы, якія дапамаглі ўтрымаць плацдарм, дарогу на Кіеў і былі неабходны для вызвалення сталіцы Украіны». За гэтую аперацыю Кірыл Конанавіч быў узнагароджаны ордэнам Айчыннай вайны другой ступені.

«Радавы працаўнік вайны», як гаворыць аб сабе ён сам, К. К. Герман змагаўся ў дзеючай арміі з ворагам на тэрыторыі нашай краіны і за яе межамі.

За мужную і гераічную барацьбу на франтах Айчыннай вайны К. К. Герман быў узнагароджаны ордэнамі Айчыннай вайны першай і другой ступеней, ордэнам Чырвонай Зоркі, медалямі «За адвагу», «За баявыя заслугі» і іншымі.

Зараз К. К. Герман працуе ў БДУ імя У. І. Леніна. Ён — дэкан па рабоце з замежнымі навучэнцамі, прафесар, доктар гістарычных навук. Праца яго — самая мірная: даваць людзям веды.

І. САВЕТКІНА.

ДОЎГАЙ ДАРОГАЙ ВАЙНЫ

РАСКАЗ ветэрана Вялікай Айчыннай вайны, дацэнта кафедры крымінальнага права, намесніка сакратара партбюро юрыдычнага факультэта Кацярыны Васільеўны Кічыгінай:

— 22 чэрвеня 1942 года, роўна праз год пасля пачатку вайны, я добраахвотнікам пайшла на фронт. Да гэтага была студэнткай Свярдлоўскага індустрыяльнага інстытута імя С. М. Кірава. Ніякія перакананні не маглі спыніць гарачага імкнення змагацца, а тут якраз на Урале фарміравалі злучэнне добраахвотнікаў.

Так я апынулася ў Сталінградзе. Свяціла сонца, горад быў у зелені садоў, і ніхто не думаў, што праз некалькі тыдняў усё гэта ператворыцца ў ад.

Я папала ў чацвёрты асобны дывізіён аэрастатаў загароды; была выбрана камсоргам роты.

20 жніўня 1942 года пачаўся інтэнсіўны налёт фашысцкай авіяцыі. На нашых вачах знішчаўся горад, гінулі людзі, цэлыя кварталы былі змецены з твару зямлі. На трактарны завод быў скінуты варожы дэсант. Не памятаю чаму, але мы аказаліся на заводзе. Сабралі ўсе камсамольскія дакументы, закапалі, памецілі месца. Было вырашана любой цаной выйсці з варожага акружэння. І мы выйшлі!

Бамбардзіроўкі, бамбардзіроўкі... Нас расфарміравалі па зенітных часцях, а ў канцы лістапада рашылі перакінуць у Мурманск.

Пры пераправе цераз Волгу я захварэла, потым была паранена. Але пасля шпіталя — а гэта было ў лютым 1943 года — зноў фронт. Мой 27-ы дывізіён бронепаяздоў абараняў Кіраўскую чыгуначную дарогу, якая вяла да Мурманска. Чыгунка мела важнае значэнне — яна адзіная звязвала тыл з портам.

Да пераможнага 1945 года я служыла на браняпоездзе саніструктарам і адначасова ўзначальвала камсамольскую арганізацыю поезда. Тут мяне прынялі ў рады КПСС...

...Адгрымелі баі. Я даўно ўжо працую ў БДУ. У 1970 годзе паехала ў Валгаград, наведала Мамаеў Курган У спісах воінаў Савецкай Арміі, загінуўшых пры абароне горада, знайшла знаёмыя прозвішчы.

Так... Вайна даўно адышла ў мінулае, але ў сэрцах людзей будзе гучаць вечны набат памяці.

Запісала
С. ШЫДЛОЎСКАЯ.

Памятны Знак супрацоўнікам, студэнтам, аспірантам і рабочым універсітэта, загінуўшым у гады Вялікай Айчыннай вайны, які быў узведзены ва ўніверсітэцкім двары да 30-годдзя Перамогі, штодзённа напамінае нам аб неўміручым подзвігу народа.

Фота В. ДРАЧОВА.

ЗАВОЧНІКІ: ПРАЦА І ВУЧОБА

У ТОЙ дзень экзамен па асновах археалогіі здавала першая група першага курса завочнага аддзялення гістфака. Як заўсёды — хваляванне і пытанні, пытанні, пытанні. І раптам: «Ой, дзяўчаты, я ўжо ўсё забыла». Але побач група, твае сябры. Заўсёды знойдзецца каму падтрымаць, параіць.

Я заўважаю, як каля акна невысокая дзяўчына нешта тлумачыць сяброўкам. Падыходжу, знаёмімся. Завуць яе Люда Камар. Працуе на радыёзаводзе. Мы разгаварыліся, і Люда расказала, што паступіла на універсітэт толькі на другі год і вельмі рада, што цяпер яна — студэнтка гістфака.

— Люда, а чаму іменна гісторыя?

Яна хвілінку маўчыць, усміхаецца:

— Я вельмі, вельмі люблю гісторыю. Яна для мяне ўсё. І яшчэ я люблю дзяцей.

Люда расказвае, што яшчэ ў школе марыла стаць выкладчыкам гісторыі, год працавала важатай.

— Ведаеш, з імі так цікава: усё хочуць ведаць, да ўсяго дакапацца.

Яна з такім уздымам расказвала мне аб школе, аб гісторыі, што я без цяжкасці ўявіла яе выкладчыцай. Але гэта яшчэ наперадзе. А пакуль — праца і, канешне, вучоба. У вольны час — кіно, тэатр, а яшчэ: «Вельмі люблю замежную літаратуру. Чытаю запоем, праўда, зараз галоўныя для мяне сталі кнігі па гісторыі».

1-я група I курса завочнага аддзялення гістфака. Розныя людзі: розныя па ўзросту, па звычках, па роду занятках. Але нешта агульнае ўжо паявілася ў іх: усё ж такі адна сесія ззаду. А галоўнае, група патроху становіцца адзіным звяном. І не апошнюю ролю адыграў у гэтым староста групы Ігар Залілаў. Невысокі, смуглявы, з добрымі чорнымі вачыма, ён неяк адразу выклікае давер'е. Пагаворыш з ім хвілін дзесяць, і здаецца, што ведаеш яго вельмі даўно. З ім лёгка і проста. «Ён вельмі добры, — сказаў аднакурснік Ігара: калі трэба, усё зробіць, — сказаў другі; гарою за ўсіх стаіць, — сказаў трэці». Ігар сарамліва ўсміхаецца. «Не перабольшвайце, рабяты!» Я разгаварылася з ім. Ігару 35 год. Працуе ён у Полацку на заводзе шклоалакна імя Ленінскага камсамола Беларусі памочнікам майстра.

— Цяжка?

— Вядома, — проста адказвае ён. І пачынае расказваць пра сваю работу, пра невялікую, але дружную брыгаду. Потым усміхаецца і дастае з партфеля фотаздымак, паказвае. На ім светлавалосая дзяўчынка з вялікімі вачыма, усміхаючыся, абдымае бацьку. «Дачка Наташа,— тлумачыць Ігар,— у другі клас ходзіць. Добра вучыцца. Цяжкавата, праўда: мы з жонкаю памянена працуем, а Наташа ўвесь час у школе на другой змене. Але нічога, вытрымаем». І я ўпэўнена, што ён вытрымае. Бо гісторыя — яго даўняя мара. Ігар гаворыць, што яна дае не толькі багацейшыя веды, але нават прымушае неяк пераглядзець самога сябе, свае ўчынкі. «Вось пазаймаўся ўсяго толькі паўгода, а ўжо шмат на што гляджу ўзброеным вокам».

І гэтак мог сказаць не толькі Ігар, а, напэўна, большасць рабят групы. Таму што гісторыя ўжо моцна пасялілася ў іх сэрцах і стала тым светам, дзе яны адчуваюць сябе гаспадарамі.

Т. ШЧОГАЛЬ.

ГОД ДРУЖЫНЫ: ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

Кожны вечар невялікі пакойчык у будынку мінскага аўтавакзала запаўняецца студэнтамі. Гэта члены добраахвотнай народнай дружыны БДУ, якія прыйшлі на сваё чарговае дзяжурства. Раздадзены чырвоныя павязкі, камандзір атрада праверыў карткі інструктажу, намечаны маршруты груп — і вось дружыннікі заступаюць на ахову грамадскага парадку.

Так праходзяць будні універсітэцкай народнай дружыны. Год ад году яна мацнее, папаўняецца новымі сіламі, расшырае і актывізуе сваю дзейнасць.

Зараз у радах ДНД універсітэта налічваецца 895 чалавек. Усе яны — кандыдаты або члены партыі, члены ВЛКСМ.

Работай дружыны кіруе штаб, выбраны на універсітэцкім злёце дружыннікаў, які адбыўся ў лістападзе мінулага года. На чале штаба стаіць камандзір дружыны БДУ, дацэнт юрыдычнага факультэта У. П. Сярэбранікаў. Рэгулярна склікаюцца пасяджэнні штаба.

Дружына універсітэта ў сваю чаргу разбіта на дзесяць факультэцкіх дружын, кожную з якіх узначальвае свой камандзір. Акрамя таго, існуе аператыўная група ДНД універсітэта, якая складаецца з 20 чалавек і займаецца спецыяльнымі заданнямі пад кіраўніцтвам органаў міліцыі. Яе камандзірам з'яўляецца студэнт юрыдычнага факультэта С. Цішкевіч.

За мінулы год дружыннікамі БДУ былі затрыманы 325 чалавек, з іх 216 за п'янства, 31 — за хуліганства, 20 — за бадзяжніцтва, 13 — за ўдзел у бойках, 6 — за крадзёж. У кожным выпадку прымаліся адпаведныя меры: у залежнасці ад характару парушэння або злачынства затрыманых адпраўлялі ў выцвярэзнік, аддзел міліцыі, органы крымінальнага вышуку, дзіцячыя пакоі міліцыі і г. д. Калі парушэнні грамадскага парадку былі нязначнымі і рабіліся ненаўмысна або па неведанню, затрыманых пасля растлумачальнай гутаркі адпраўлялі дадому.

Акрамя таго, нашы дружыннікі рэгулярна неслі дзяжурствы на універсітэцкіх вечарах, арганізавалі ачапленне ў час святочнай кастрычніцкай дэманстрацыі, правялі шэраг дакладаў і гутарак з насельніцтвам, выпусцілі некалькі сатырычных газет. Дзейнасць ДНД часта асвятлялася ў насценным друку і шматтыражнай газеце універсітэта.

Прыняты меры да актывізацыі работы дружыны ў інтэрнатах. Намечана стварэнне інтэрнатаўскіх спецатрадаў дружыннікаў, у кожным інтэрнаце заведзены кнігі ўліку парушэнняў правіл унутранага распарадку, падрыхтавана памятка для членаў спецатрадаў, дзе выкладзены іх задачы, правы і абавязкі.

У сваёй дзейнасці ў мінулым годзе ДНД універсітэта дабілася значных поспехаў. Яшчэ больш адказныя задачы ставяцца перад ёй у бягучым годзе. І дружыннікі прыкладуць усе намаганні, каб паспяхова іх выканаць.

З году ў год змяншаецца колькасць парушэнняў грамадскага парадку. Але не сакрэт, што яшчэ не вырваны з коранем п'янства, хуліганства, злачынства. Таму і крочаць па вячэрніх вуліцах сталіцы юнакі і дзяўчаты з чырвонымі павязкамі.

А. КЛАСКОЎСКІ,
студэнт I курса факультэта журналістыкі.

ПРАЦАВАЦЬ І ДАЛЕЙ З ГОНАРАМ

1975 год быў годам 30-годдзя Вялікай Перамогі Савецкага Саюза над фашызмам, годам, завяршаючым дзевятую пяцігодку. Таму план, які прымаўся на 1975 год, быў асаблівы. Як і намячалася, мы яго выканалі да 25 снежня і не проста выканалі, а па шматлікіх паказчыках перавыканалі. Прывяду толькі некалькі прыкладаў. Аддзел камплектавання павінен быў па плану атрымаць 52 тысячы новых паступленняў, атрымаў жа 61.413 экземпляраў. Колькасць партнёраў па айчынным кнігаабмену ў нас павінна была быць 100, склала 111: па замежнаму павінна была быць 37, склала 59. Аддзел апрацоўкі па плану павінен быў апрацаваць 25.460 экземпляраў, апрацавалі 30.549; павінен быў закласіфікаваць 14 тысяч, зроблена 15.817 і г. д. За ўсімі гэтымі лічбамі стаіць карпатлівая, напружаная праца супрацоўнікаў бібліятэкі.

Добра папрацавалі супрацоўнікі аддзела абслугоўвання. За кошт увядзення дыферэнцыраванага абслугоўвання чытачоў колькасць наведванняў павялічылася на 32.340 чалавек, а кнігавыдача — на 124.653 экземпляры.

У снежні ў бібліятэцы працавала камісія па праверцы выканання сацыялістычных абавязацельстваў. Камісія праверыла работу ўсіх аддзелаў і службы і прыйшла да вываду, што ўсе прынятыя сацыялістычныя абавязацельствы выкананы з гонарам. Трэба адзначыць, што ва ўсіх аддзелах вёўся строгі ўлік выканання асабістых абавязацельстваў.

Выканаць сацыялістычныя абавязацельствы было нялёгка. Даводзілася максімальна ўшчыльняць свой працоўны дзень, іншы раз затрымлівацца пасля работы. Наш жа калектыў узяў на сябе дадатковыя сацыялістычныя абавязацельствы па дастойнай сустрэчы XXV з'езда партыі. Мы павінны былі арганізаваць бібліятэку для аддзялення радыёфізікі ў Шчамысліцы. Гэта работа была складанай: неабходна было прагледзець літаратуру ў трох кнігасховішчах, адабраць, апісаць, звязаць і перавезці ў Шчамысліцу. І ні адзін дзень бібліятэка не была закрыта.

Нялёгка прыйшлося і пры стварэнні кабінета сацыяльна-эканамічных і гістарычных навук. Даводзілася працаваць на ўсіх паверхах — з цокаля да шостага. Калектыў у нас жаночы, студэнты былі «на бульбе», так што даводзілася чакаць было неадкуль, а ліфт не заўсёды працуе і не на ўсіх паверхах спыняецца. Аднак кабінет быў адкрыты ў тэрмін.

І вось у сувязі з гэтым мне хацелася б сказаць, што кожнаму чалавеку, так напружана папрацаваўшаму, хочацца, каб яго праца была адзначана. Мы адзначылі, але толькі невялікую частку заслужаных. Акрамя таго, мы ў бібліятэцы выдзяляем лепшы аддзел; нам хацелася б неяк адзначыць увесь аддзел. Ва універсітэце арганізуюцца разнастайныя турысцкія паездкі, і адну з іх можна было б зрабіць заахвочвальнай для супрацоўнікаў лепшага аддзела бібліятэкі.

Неабходна адзначыць, што бібліятэка магла б працаваць лепш, калі б яна да мінімуму скарацілася ручную працу, увяла пнеўмапошту, забяспечыла работу канвеера падачы кніг. Я гавару аб гэтым не таму, што дырэкцыя не рашае гэтыя пытанні, але яны могуць быць вырашаны хутчэй, калі да гэтага падключацца СКТБ і вучэбная частка універсітэта.

Н. СЛАВІНСКАЯ,
прафорг бібліятэкі.

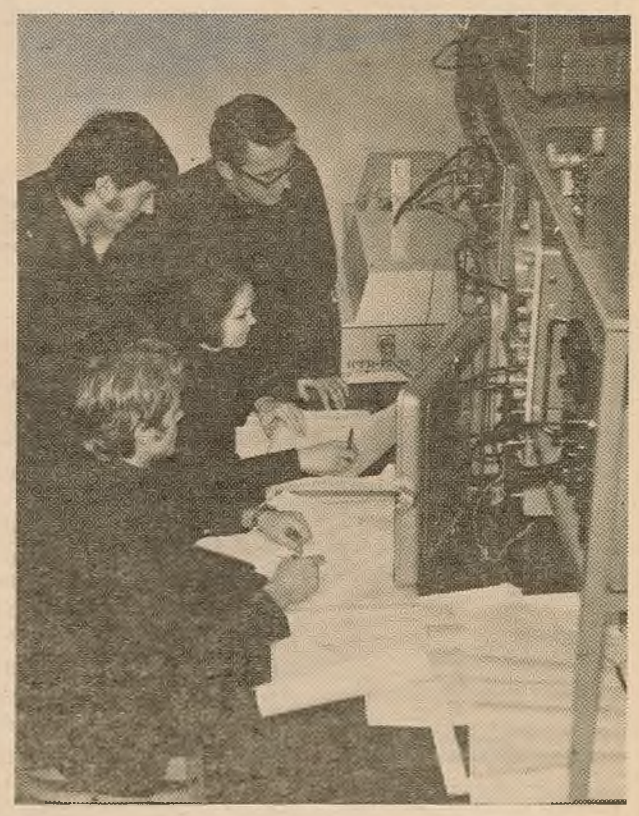

Аналіз спектра фотаправоднасці крышталю крэмнію ў лабараторыі радыяцыйнай фізікі крэмнію кафедры паўправаднікоў фізічнага факультэта праводзяць Л. Казакевіч, В. Кузняцоў (стаіць) і С. Сергіена, Т. Лагвіненка (сядзяць). На гэтым здымку яны яшчэ студэнты. А сёння маладыя людзі — навуковыя супрацоўнікі НДІ ПФП.
Фота Г. МАРОЗАВА.

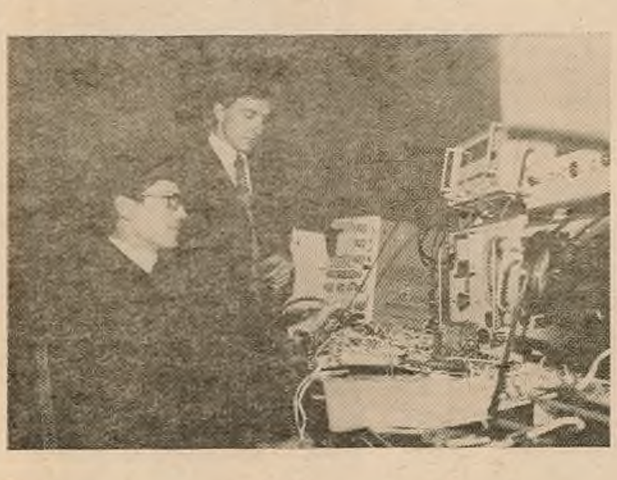

Кіраўнік СНДЛ кафедры радыёфізікі і электронікі ЗВЧ У. Мікуловіч і старшы навуковы супрацоўнік А. Белы робяць даследаванні па распрацоўцы апаратуры вібраакустычнага кантролю стану механічных сістэм.

Фота Г. МАРОЗАВА.

СПАРТЫЎНАЯ ХРОНІКА

Цудоўнай выдалася гэта зіма. Мароз хапае за шчокі, забіраецца ў рукавіцы, не то жартуе, не то сапраўды хоча замарозіць. Але студэнты — народ загартаваны, вясёлы.

Як жа прайшлі зімовыя студэнцкія канікулы? Добрым адпачынкам для студэнтаў арганізавала кафедра фізічнага выхавання універсітэта. Кожны дзень прыносіў аматарам спорту новыя цікавыя мерапрыемствы. А ўспомніце зорныя паходы! Надоўга застануцца ў памяці і шматкіламетровая лыжня, і цёплыя ўсмешкі калгаснікаў, і песні ля кастра.

* * *

У матчы дзесяці універсітэтаў Савецкага Саюза па мастацкай гімнастыцы (Алма-Ата) нашы дзяўчаты адстойвалі спартыўны гонар БДУ. Студэнтка юрыдычнага факультэта Ларыса Варабʼёва ў адным з відаў практыкаванняў заняла трэцяе месца, а ў практыкаваннях са стужкамі суддзі назвалі лепшай нашу Наташу Шаўчэнка. У агульным заліку каманда БДУ заняла II месца.

* * *

У Тарту адбыўся матч па валейболу паміж камандамі чатырох універсітэтаў Савецкай Прыбалтыкі і Беларусі. Жаночая каманда БДУ выйшла на першае месца. Мужчыны — на трэцім.

* * *

Нядаўна сустракаліся валейбольныя каманды супрацоўнікаў Беларускага і Адэскага універсітэтаў. Адэсіты перамаглі. А вось у сустрэчы па валейболу паміж жаночымі камандамі БДУ і Саратаўскага універсітэта з лікам 3:1 нашы валейбалісткі выйшлі пераможцамі.

* * *

Не менш цікавымі і адказнымі аказаліся дальнія турысцкія паходы па Паўночнаму Уралу, Хібінах, Вяпсоўскаму ўзвышшу, Ветранаму поясу. Студэнты добра адпачылі, павысілі спартыўнае майстэрства.

* * *

Вельмі цікава прайшлі заняткі па лыжнаму спорту, спаборніцтвы па шахматах і настольнаму тэнісу ў замежных студэнтаў падрыхтоўчага аддзялення, якія выязджалі на адпачынак у пансіянат «Юнацтва».

* * *

Нашы рабяты ўдзельнічалі ў зімовым першынстве ВНУ рэспублікі па лёгкай атлетыцы, у шостай спартакіядзе супрацоўнікаў універсітэта.

Ну, а тыя, хто не займаецца спортам, але вельмі любіць катацца на лыжах, удзельнічалі ў аднадзённых лыжных паходах.

Т. СКАБЕЛЬСКАЯ,
студэнтка вячэрняга аддзялення журфака.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

Вершы, надрукаваныя ў гэтым нумары, належаць маладым паэтам, членам літаратурнага аб'яднання «Узлёт». Да друку вершы ўзлётаўцаў падрыхтаваў паэт Алег Лойка.

Мікола МЯТЛІЦКІ,
філфак, IV курс

ГОРАД, АДЗІН НА ДВАІХ...

Горад далёкі, за сотнямі
вёрст,
Горад зусім чужы.
Насустрач начы іх таксіст
павёз
У светлыя міражы.

Ім ён пакажа горад свой,
Самым наіўным, дваім.
Хай тут паверхі над
галавой
Сняць аб сваім.

Хай не да іх тут усім, хто
жыве,
Ім жа сягоння — да іх.
Зорная ноч ім аддае
Горад, адзін на дваіх.

Горад дзівосны, горад
начны...
Плёс зіхаткі Днястра.
Іншым пакінуты светлыя
сны
Ў гасцінічных нумарах.

Коламі грукне на золку
вагон,
Даль прывітае іх.
Ды застанецца ў сэрцы
ён —
Горад,
адзін на дваіх.

* * *

Такая ноч... Такая ноч...
Па-над суцішаным
абшарам
Зноў падуладна дзіўным
чарам
Такая ноч... Такая ноч...

І вяз на дзедаўскай
мяжы—
Жыхар далёкае планеты.
У садзе — падаюць
ранеты,
У сэрцы — падаюць
дажджы.

Дажджы мінулае вясны,
Ключы да ціхага вяртання
У чысціню твайго кахання,
У вечны боль маёй віны.

Віктар СТРЫЖАК,
падрыхтоўчы факультэт

БЕССМЯРОТНАСЦЬ

На вершы і песні накладзена вета,
Эх, Чылі, нейк нават не верыцца,
Што ўжо не пачуем жывога паэта,
Любімейшага ў Амерыцы.

Часіну крывавага, чорнага балю
Ты, Чылі, свабодай наклікала —
Путчысты на плошчах не опіум паляць,
А вершы чылійца Вялікага.

Пячорныя твары, звярыныя рухі,
Дымяцца кастры-крэматорыі.
Кранаюцца кніжак фашысцкія рукі,
Сраллі ў Альендэ каторыя.

Ды там, дзе дымоў разгарачана
замяць —
Над кніжнага попелу грудамі
Катлуецца памяць, народная памяць...
А ў ёй — бессмяротнасць Нярудава!

Тамара КУПРЭВІЧ,
філфак, IV курс

А недзе, за наміткаю смугі,
Застаўся край — мурожны, светла-сіні...
І да яго — юначае тугі, —
Бягуць радкі высакавольтных ліній.

Грукочуць ноччу сумна цягнікі,
І сэрца тахкае цяжкім папрокам:
«Ты ў вершах пішаш: «Краю, дарагі...»,
Чаму ж паехала ты так далёка?»

Уладзімір МАРУК,
філфак, I курс

НЕ, ЯШЧЭ НЕ ЗВЕДАНА ПАЛЕССЕ...

А. Пісьмянкову

Не, яшчэ не зведана Палессе
Там, дзе захлынаюцца грамы,
Дзе заўжды красуюцца Алесі,
І крыніцы б'юць сярод зімы.

І няма гусцей тугі і болю —
Бачыць вырай хлопцаў і дзяўчат,
Што яшчэ не сеялі ніколі,
А трасуць жыццё, нібыта сад.

У камлі шырэе дуб на ўзлессі,
Людзі рады веснавой сяўбе.
...Не, яшчэ не зведана Палессе,
Як і мы не зведалі сябе!

А лісцяў ранніх ціхі скробат
І прошва-нітачка дымоў.
Людскі руплівы вечны побыт
Тут, сярод дрэваў і дамоў.

Дымы клубяцца так супольна,
Спрабуй між імі разбяры:
На што тут людзі толькі здольны,
Якія тут жывуць майстры.

Але ж прыйдзі, валодай справай,
Хай будзе добрым твой прыход.
А пройдзе час, і прыйдзе слава,
Як самы першы умалот.

Алесь ЕМЯЛЬЯНАЎ,
філфак, I курс

ДЗЕДУ

Не ты ідзеш —
Іду з касою я —
Унук,
Што стаў працягам шляху
Твайго.
І нельга, не!
Хоць на хвіліну
Даць мне маху,
Хоць на хвіліну страціць
слых:
Гудзе зямля

Ў напружанні высокім.
У крутаверці спраў
зямных
Я, як струна, чуллівая на
дотык.

Цяжэй мне,
Чым табе было тады,
Бо хуткасці
Не тыя пабратаны,
Лягчэй мне —
Побач крочыш ты,
Прачнуўшыся да ўсходу,
Рана.

•

Штодня
Вяртаемся назад
У сівізну стагоддзяў,
Штодня
Уперад хоць на метр
Пасоўваемся...
Горад
Спачатку укапаецца ў
зямлю

І толькі потым
Уздымаецца да зорак.
І ў заўтра,
І ва ўчора
Аднач асова!
Як дрэва —
У дол і вышыню...

Іду я смела
У заўтрашнія дні,
Таму што
У мінулым карані.

Уладзімір КІВАТЫЦКІ,
філфак, I курс

РАССТАННЕ

Сталеюць вёсны
Неймаверна хутка.
Нібы імгненне —
лета, цеплыня.
І надзяваю зноў туманаў хустку
Трывожная палеткаў цішыня.

Здаецца:
Вось ізноў пачую крокі,
І голас твой
Ў пакоі зазвініць...
Ды восень прыбірае дол шырокі,
І пачакала каб, —
Не упрасіць.

Іван РУБІН,
філфак, I курс

САДОЎНІК

Я—садоўнік у садзе тваім,
У садзе пазнання дабра і зла,
Дзе цнотная Ева жыла,
Дзе побач былі Рудакі і Саадзі,—
У вечназялёным садзе
Пад заказаным спелаю поўняй.
Я—вечны служыцель
У храме ўсядзённым тваім.
Я—грэшны святы
З малітвай адной: «Уваскрэсні!»
Выразныя яркія фрэскі,
Нібыта Рублёў іх тварыў,
Пад імі схіліўся, стаю,
Нібы пад птушыным крылом.
А на двары—шамаціць лістапад,
А на душы—
Распачаты табой крыгалом.

СЯРГЕЮ ЯСЕНІНУ

На шчасце, на ліха,
А можа на гора, —
Айседора!
Каханкі сягоння —
Учора —
Танцоўшчыца цыбатая,
Як бусліха.
Паэзія — дрэнна,
Паэзія — рэнта.
І Ясенін стаіць адзінокі:
Растрывожана вока,
Прыжмурана вока
Дабраты,
А сябры —
На шыю ў пітной яме, —
Няўжо сябрамі?..
Стаіць ён адзін,
І не верыцца:
Эх, разанічына!
Волга, Волга!
Ака.
І Шурка,
Сястрычка Шура
Далёка, бязбожна далёка.
Стаіць ён —
Вялікай паэзіі лёкай,
Наўрад ці шчаслівы,
І смутак якісьці шчымлівы
Каркасіцца
У той дзень,
Калі прыйдзеце пакланіцца
яму
Вы, вы, вы...

М. БАЙРАН

АПОШНЯЯ НОЧ

НАВЭЛА

Я доўга чакаў гэтую ноч. У сваім запісным сшытку пасля кожнай паверкі закрэсліваў дзень за днём... Але сёння штосьці спыніла мяне, і я не мог закрэсліць апошні дзень свайго салдацкага жыцця. Чакаў гэтага часу, а калі ён настаў, адчуў, што губляю штосьці беззваротна.

А на самай справе — калі ж гэта я ўпершыню адчуў, што прыкіпеў да роты? Ці не вясною мінулага года, калі вяртаўся з працяглай камандзіроўкі?

Калі прыехаў у часць, адчуў, як грудзі напоўніліся нейкай лёгкасцю, прыемнасцю, свежасцю. Тры дні назад тут яшчэ ляжаў снег, а цяпер усё навакольле было ў зялёным убранні.

У казарме яшчэ нікога не было. І гэтая пустата здзівіла мяне. Я стаяў, як заваражаны: было такое пачуццё, быццам рабяты пайшлі без мяне ў атаку. Вось, значыць, якая ва ўсіх нас прыхільнасць да гарадка, да казармы і, перш за ўсё, да таварышаў. Кожны чымсьці дарагі для мяне. Для кожнага ёсць месца ў сэрцы.

Пагаварылі, і сяржант пайшоў. Ах, сяржант-сяржант! Пытаешся, чаму не сплю. Праз год твая чарга, і ты зразумееш мяне.

Неба на ўсходзе пачынае разгарацца чыр-

І сёння патрэбна расстацца з імі.

...Разводзячыя павялі змены. Значыць, прайшло яшчэ дзве гадзіны. Першым ідзе караульны, які заступіць на пост ля баявога сцяга. Нават па пілотцы лёгка пазнаць — малады салдат. Відаць, добра служыць, калі аказалі такі давер.

Байцы спяць. На тапчанах, што стаяць адзін ля аднаго, —салдаты...

У караульнае памяшканне зайшоў дзяжурны па палку.

— Чаму не спіш?

воным полымем. Па сцяжынцы да казармы ідзе старшына. Без пяці хвілін шэсць — на гадзіннік можна не глядзець. Ён заўжды прыходзіць у гэты час. Успомнілася: спіш, а праз сон чуеш голас старшыны, значыць, праз дзве хвіліны будзе пад'ём.

Толькі цяпер я пасапраўднаму пачынаю разумець, які ж усётакі чалавек старшына — душэўны, шчыры, чулы. У апошні час я нярэдка ў думках вяртаўся да размовы са старшыной. Ён неяк запытаў:

— Ці цісне вам адзенне?

— Ніяк не!

Прыглядаюся да адзення і не разумею: чаго яно павінна ціснуць?

Старшына пачаў перабіраць на стале паперы.

— Штосьці дрэнна вам служыцца. Не думалі аб гэтым?

— Думаў, таварыш старшына... Хочаце ў душу зазірнуць?

— Не, я яе і так бачу, — голас яго стаў больш суровым.

Падвёў мяне да люстэрка:

— Аб салдаце мяркуюць і па знешнім выглядзе. Зашпіліцеся на ўсе гузікі.

Не зразумеў я тады вас.

А сёння вы скажаце мне: «Вось і скончылася ваша служба...»

Я баюся гэтых слоў.

...Канчаецца ноч. Пара развітвацца. Напэўна, вярнуцца сюды не прыйдзецца. Але я салдат і, нават дэмабілізаваўшыся, буду заставацца салдатам сваёй Радзімы.

«Белорусский университет» — орган парткома, ректората, месткома, комитета комсомола и профкома Белорусского ордена Трудового Красного Знамени государственного университета им. В. И. Ленина. На белорусском языке.

Газета выходзіць па чацвяргах. Тыраж 2.000 экз. Аб'ём — 1,5, друк. ар. АТ 01072 Заказ № 249.

А. А. ДЗЕРАШ.

Наш адрас: Мінск, Універсітэцкі гарадок, геаграфічны корпус, п. 14. Тэлефон 22-07-19. Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.